

Prohlášení autora

„Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pouze s pomocí pramenů uvedených v seznamu použité literatury a po konzultacích s vedoucí práce PhDr. Milenou Tichou CSc.“

V Praze dne:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce PhDr. Mileně Tiché Csc. za trpělivé vedení a řadu užitečných rad. Dále bych chtěla poděkovat některým studentům z IUFM Versailles za příjemnou diskuzi o aktualitách týkajících se vzdělávání ve Francii.

Obsah

Úvod

1 Srovnání systému francouzského a českého vzdělávacího systému

2 Financování školství ve Francii a v ČR

2.1.1 Srovnání Francie a České republiky v rámci studie OECD

2.1.2 Sorbonnská deklarace a Boloňský proces

2.1.3 Nový zákon o univerzitách ve Francii

3 Pedagogové – finanční a společenské hodnocení profese

3.1 Platy pedagogů

3.2 Společenské hodnocení pedagogické profese a bezpečnost učitelů

4 Vzdělanost populace a souvislosti mezi zaměstnaností a stupněm dosaženého vzdělání

4.1 Růst vzdělanosti s dobou a genderové rozdíly

4.2 Vztah mezi vzdělaností a nezaměstnaností

Závěr

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám systémem francouzského vzdělávání, ekonomickými aspekty a aktuálními změnami v této oblasti.

V první kapitole bych chtěla ukázat francouzský vzdělávací systém ve srovnání s českým vzdělávacím systémem. Kromě stručné charakteristiky jednotlivých stupňů s výrazněji zaměřuji na rozdíly a podobnosti v přípravě učitelů, která nedávno v obou zemích prošla výraznými změnami.

V druhé kapitole se věnuji ekonomickému řešení školského systému. Důraz je kladen na nové tendence ve financování vysokých škol. V analýze srovnávám dva zákony, které v obou zemích vyvolaly vlnu debaty a které v podstatě nesou velmi podobné poselství, jež vychází z jednání na Boloňském procesu v roce 1999 a následujících komuniké. Na tomto jednání se evropské státy shodly na společném prohlášení, které má ukázat další postup. Mezi deklarovanými cíly je důležitý zejména záměr posílit mezinárodní konkurenceschopnost evropského vysokého školství.¹ Boloňský proces v podstatě rozšířil a upevnil rozhodnutí, které některé státy přijaly již v Sorbonnské deklaraci z roku 1998.²

Ve třetí kapitole se zaměřuji na pedagogy. Zabývám se jejich mzdami, jenž se snažím ukázat v kontextu celkové platové úrovně země. Ve druhé části kapitoly se zastavuji u hodnocení a

---

¹ Nedorost a kol, *Právní úprava vysokého školství*, Praha 2003: s.154-156

² Nedorost a kol, *Právní úprava vysokého školství*, Praha 2003: s.151-153

kritizování učitelského povolání společností. Zamýšlím se hlavně nad bezpečností učitelů, protože se mi tento problém vzhledem k jeho závažnosti zdá málo diskutovaný.

Ve čtvrté kapitole ukazují vývoj vzdělanosti v čase. Z hlediska pohlaví a dosaženého vzdělání. Na konec se dostávám k souvislosti mezi vzdělaností a životní úrovní.

Cílem mé bakalářské práce je poukázat na některé aktuální trendy, které se týkají zejména financování vzdělávacího systému. Zároveň bych však chtěla ukázat důležitost vzdělání pro současnou společnost v době, kdy je dle křivek růstu vzdělanosti skutečně považováno za základ pro budoucnost člověka. Na závěr práce ukazují faktický vztah mezi dosaženým vzděláním a zaměstnaností.

1. Francouzský vzdělávací systém a jeho porovnání s českým

System francouzského školství se příliš neliší od toho českého. Děti nastupují do školy obvykle v šesti letech, přičemž asi čtvrtina dětí od dvou let a téměř všechny děti od tří do pěti let před zahájením školní docházky navštěvují mateřskou školu. Proti našim mateřským školám jsou ty ve Francii více zaměřeny na výuku a předávání znalostí. Děti se zde již učí základy psaní i čtení. Z tohoto důvodu je absolvování mateřské školy obvykle pro dítě výraznou výhodou při nástupu do školy základní³. Základní školství se dělí na dva stupně (école élémentaire a collège). Pro přijetí na druhý stupeň není třeba skládání přijímacích zkoušek. Děti postupují automaticky po úspěšném zakončení prvního stupně, tedy po prvních pěti letech studia. Povinná školní docházka je stejně jako u nás stanovena na devět let.

Po ukončení druhé části základní školy (collège), a zároveň získání prvního diplomu (Brevet), se dětem otevírá celá řada možností.⁴ Mohou pokračovat na různých typech lyceí, která se odlišují svým zaměřením i náročností požadavků na studenta v určitých oblastech. První typ je v zásadě obdobou našich gymnázií. Dále se dělí dle orientace na: literární, ekonomicko-sociální a přírodovědecko-technický. Na konci studia skládají

---

³ IUFM de Créteil, *Le système éducatif public français*, 2007: s.27-28

⁴ IUFM de Créteil, *Le système éducatif public français*, 2007: s. 30-50

studenti maturitu. Kromě takto všeobecněji zaměřených lyceí je ve Francii celá řada odborněji založených středních škol. Jedná se například o školy uměleckého a technického zaměření. Podle těchto zaměření pak mohou studenti skládat i různé typy maturit. Další možnost pro studenty nabízejí tzv. profesionální lycea. Jedná se v zásadě o typ našich učilišť. Zde studenti po ukončení obdrží buď certifikát o absolvování (C.A.P., B.E.P.), nebo mohou složit profesní maturitu.

Nejčastěji studenti volí všeobecnou maturitu.⁵ Úspěšnost v roce 2006 u tohoto typu maturity činila 86,6%. Nejméně úspěšní byli v tomto roce studenti u profesní a technické maturity. Naopak největší úspěšnosti dosáhli absolventi matematického zaměření. Různou úspěšnost lze podle mého názoru vysvětlit selekcí studentů při nástupu do studia. Matematiku obvykle volí studenti, kteří plánují pokračovat na některé z prestižních vysokých škol a dosahovali dobrých výsledků již před nástupem na střední školy. Naopak u profesní maturity studenti často nejsou tolik motivováni ke studiu.

Co se týká zastoupení dívek a chlapců, lze říci, že je poměr docela vyrovnaný kromě maturity literární, kde výrazně převažují dívky (80,9%), a matematické, kde naopak dívky tvoří jen menší část (38,3%). Z hlediska úspěšnosti jsou na tom dívky u všech typů maturit o několik procent lépe než chlapci. Celkově počet úspěšných maturantů stoupá ze 74,9 v roce 1995 na 83,3% v roce 2008.⁶

---

⁵ Přílohy: Tabulka č.1

⁶ Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Přehled typů maturit a úspěšnosti maturantů*. [online]. 2009 [cit.2009-02-15]

Ve Francii existuje na rozdíl od České republiky již delší dobu státní typ maturity. Otázky jsou vydávány centrálně a studenti jsou zkoušeni nezávislou zkušební komisí. Výhodou tohoto systému je podle mého názoru vyšší objektivita, kdy výkon studenta u zkoušky není viděn v souvislosti s jeho projevy ve třídě. Nemělo by tedy docházet ve větší míře k přihlídnutí k určitým osobním sympatiím či antipatiím při jeho hodnocení. Problémem je naopak neznalost souvislostí zkoušejícím, který vidí jen aktuální projev studenta a ne jeho práci za předešlé roky na střední škole. Nicméně vzhledem k vysoké váze, která je maturitě ve Francii přikládána, je určitě tento typ maturity pro Francii vhodnější, jelikož dovoluje jasné srovnání úrovně studenta dle objektivně daných kritérií a nezohledňuje střední školu, ze které pochází.⁷

V České republice je úroveň maturity do značné míry závislá na škole. Maturita je důležitá, ale na konkrétní hodnocení se obvykle již nikde nehledí. Zejména ne při přijímání do zaměstnání. Určitá diferenciacie maturit existuje dle typu škol, které směřují studenta k maturitě z určitých předmětů. Souhlasím s nutností větší objektivizace maturitní zkoušky. Zbytečná se mi zdála povinnost pro všechny maturovat z matematiky. Volba mezi maturitou z matematiky a cizího jazyka je dobrým řešením tohoto problému. Ostatní plusy a mínusy

---

⁷ Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Přehled typů maturit a úspěšnosti maturantů*. [online]. 2009 [cit.2009-02-15]

nové maturity ukáže čas.⁸

Po skončení střední školy se mohou studentu přihlásit do vysokoškolského studia. Lze zvolit kratší formu vyššího vzdělávání srovnatelného s našimi vyššími odbornými školami. Pokud se student rozhodne pro delší studium, pak nastoupí na univerzitu nebo na vysokou školu. Na rozdíl od univerzit, které jsou veřejně přístupné každému, kdo má maturitu, popř. odpovídající diplom ze zahraničí, jsou vysoké školy⁹ (Grands écoles) silně výběrové. Na univerzitách je studium děleno do stupňů. Po šesti semestrech získá student „licence“, po dalších čtyřech semestrech „master“ a po dalších šesti semestrech „doctorat“. Toto dělení evokuje velmi podobné rozdělení na českých vysokých školách. Grandes écoles obvykle připravují na titul po pěti letech od maturity. Z toho se první dva roky považují za iniciační. Stejně jako u nás je možné prezenční a za určitých podmínek i distanční studium.¹⁰

Co se týče oborů, dávají studenti přednost humanitním a sociálním vědám, na druhém místě právu a politickým vědám a na třetím technickým oborům.¹¹ To odpovídá přibližně zájmu studentů v České republice, kde se nejvíc studentů hlásilo na fakulty ekonomických, humanitních a společensko-vědních oborů, technických a pedagogických oborů.¹²

---

⁸ CERMAT, ČR *Nová maturita – oficiálně* [online]. [cit.2009-03-23].

⁹ Z důvodu jasnějšího porozumění budu nadále používat výrazy univerzita a vysoká škola jednotně pro označení institucí vysokého školství.

¹⁰ Ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche, 2009 [cit. 2009-02-15].

¹¹ Přílohy: Tabulka č.2

¹² Kavanová L. *Jak se změnil zájem studentů o různé typy škol a kde vznikla naděje na přijetí?* [online].2008 [cit.2009-02-15]. In Vysoké školy.cz

Ve Francii je první stupeň chápán komplexněji než u nás. Učitelství pro mateřské školy a pro první stupeň základní škol je zahrnuto do jednoho oboru. Oba stupně jsou chápány jako „*école primaire*“. Nově je v zákoně zakotvena povinnost absolvovat bac+5, tedy hodnotu „master“, dříve bylo dostatečným vzděláním bac+3, tedy „licence“.¹³ Proti prodloužení studia se studenti ani pedagogové většinou nestaví. Vadí jim však způsob provedení a problémy, které jsou s ním spojeny. Nelze popřít, že k povolání učitele je nutné důkladné vzdělání. Pět let považují za naprosto přiměřenou dobu studia nutnou pro osvojení základních poznatků či dovedností k výkonu učitelské profese. Bohužel stinnou stránku tohoto prodloužení je ve Francii zrušení roční placené stáže pro budoucí vyučující.¹⁴ Sami studenti proti tomuto faktu protestují. Považují možnost vidět někoho druhého učit a během studia již vyučovat za ideální vstup do profesního života. Právě během praxe se totiž nejlépe odhalí případné problémy a nejasnosti. Učitelé druhého stupně základních škol a středních škol nejdříve absolvují tříleté studium svého oboru na odpovídající fakultě a univerzitě. Teprve po obdržení licence jsou dva roky vzdělávání v oblasti pedagogiky a didaktiky. Dříve byl výběr těchto učitelů dle mého názoru podstatně problematičtější. Nejdříve museli vystudovat svůj obor na určité fakultě a univerzitě. Po absolvování se mohli ucházet o místo učitele za předpokladu, že uspěli ve velmi náročném konkurzu. Nicméně

---

13 IUFM d'Aquitaine [online]. [cit. 2009-02-15]

14 Sauvons l'Université [online]. [cit. 2009-02-16].

před samotným nástupem do škol neprocházeli pedagogickou či didaktickou přípravou! Rozhodně nechci tvrdit, že by tím byla jejich kvalita o tolik snížena. Absolventi pedagogické fakulty v České republice touto přípravou prošli, a přece máme „dobré“ a „špatné“ učitele“. Pro kvalitní pedagogickou činnost je zapotřebí jistá dávka talentu a některé osobnostní vlastnosti. Nicméně je také třeba znát alespoň základy psychologie dítěte i mladého člověka v určitém věku. Praktická forma učení pravidel komunikace se studenty či rozebrání některých typických problématických situací může být velmi užitečná při pozdější učitelské praxi.

Vzdělávání učitelů zajišťuje ve Francii Institut universitaires de formation des maîtres (IUFM). Tento institut byl založen ve dvou fázích v roce 1990 a 1991. V akademickém roce 2006-2007 ho studovalo 74 656 studentů a stážistů. Momentálně je ve Francii 31 IUFM. Každý tento institut má akademické centrum a další pobočky. Celkem se ve Francii a jejích zámořských departmentech připravují studenti na výkon učitelského povolání na 131 místech.¹⁵

V České republice se vzdělávání učitelů zahájilo na pedagogických fakultách univerzit roku 1946, na základě rozhodnutí o nutnosti vysokoškolského vzdělání pro učitele všech stupňů. Bohužel roku 1953 byly pedagogické fakulty zrušeny a následovalo období různých systémů, obnovy i rušení fakult (70.léta). Po roce 1989 se obnovila činnost pedagogické

---

¹⁵ Portál IUFM – Výuka zítřka (IUFM – L'Enseignement de demain)[online]. [cit. 2009-02-17].

fakulty.¹⁶ Učitelé mateřských škol jsou vzděláváni v rámci bakalářského programu, nicméně učitelé základních i středních škol musí dosáhnout titulu magistra, na který studují pět let (s bakalářským mezistupněm). Univerzitní vzdělání pro učitele všech stupňů je tedy ukázkou pokrokovosti České republiky v této oblasti.

Velmi výhodné je pro studenty využít na střední či vysoké škole různé pobyty a stáže v zahraničí. Řada českých gymnázií spolupracuje s francouzskými středními školami. Gymnázium, kde jsem studovala, mělo smlouvu s lyceem v Bretani. Díky tomu jsem měla dvakrát možnost absolvovat výměnný pobyt, kdy jsem týden bydlela já u francouzské studentky a týden ona u mě. Na vysoké škole je jedním z významných projektů Erasmus Mundus, který nabízí jedno- či dvousemestrální pobyty v různých zemích. Student může vyjet studovat na univerzitu, se kterou má jeho domácí univerzita a fakulta bilaterální smlouvu. Studium během pobytu závisí na projektu, který student podává již při konkurzu. Po příjezdu již sleduje základní vytčenou trajektorii, což činí studijní proces efektivnějším. Nevýhodou je, že kvůli různému obsahu předmětů je často problematické uznávání dosažených výsledků na domácí univerzitě. Vzájemné sbližování programů univerzit v rámci Evropy může výrazně snížit prodloužení studia, které způsobuje nutnost absolvovat předměty někdy velmi podobného zaměření znovu na domácí univerzitě. Naštěstí

---

¹⁶ Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze [online]. 2006 [cit. 2009-02-16].

velká část pedagogů vysílajících univerzit chápe tento problém, a tak se často řeší srovnatelnost znalostí prostým přezkoušením. Stejně jako u nás existují i ve Francii programy celoživotního vzdělávání. To nabízí většina francouzských univerzit v různé míře a různým způsobem. Také zaměstnavatelé chápou výhodu vzdělaných pracovníků a ve firmách je poměrně běžná výuka jazyků v pracovní době nebo finanční podpora vzdělávacích aktivit ve volném čase.

Ve Francii i v České republice je vzdělání na státních školách poskytováno za státního příspěvku bezplatně. Celkové výdaje na školství v roce 2000 ve Francii odpovídaly 6,8% HDP¹⁷ v roce 2008 však klesly na 5,01%. To odpovídá přibližně vyššímu průměru zemí OECD, který byl v roce 2008 6,4%. V České republice výdaje na vzdělání dosahují 4,65%. Ministerstvo školství v roce 2008 uvádí jako cíl dosažení 6%.¹⁸

2.1 Sorbonnská deklarace a Bolonský proces

Sorbonnská deklarace je výsledkem jednání ministrů Francie, Německa, Itálie a Velké Británie na půdě pářížské Sorbonny 25. května 1974. V deklaraci je zdůrazňován intelektuální rozměr kvalifikace, která může před 750 lety vznikaly univerzitami.

¹⁷ Ministère de l'éducation nationale, France (Ministère de l'éducation nationale) [online]. 2009 [cit. 2009-07-18].

¹⁸ MŠM, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2009 [cit. 2009-07-18].

2. Aktuální změny ve financování a organizaci vysokého školství ve Francii a v České republice

2.1 Srovnání Francie a České republiky v rámci studie OECD

Ve Francii i v České republice je vzdělání na státních školách poskytováno za standardních podmínek bezplatně. Celkové výdaje na školství v roce 2006 ve Francii odpovídaly 6,8% HDP.¹⁷ V roce 2008 však klesly na 6,01%. To odpovídá přibližně vyššímu průměru zemí OECD, který byl v roce 2008 6,4%. V České republice výdaje na vzdělání dosahují 4,65%. Ministerstvo školství v Bílé knize uvádí jako cíl dosažení 6%.¹⁸

2.2 Sorbonnská deklarace a Boloňský proces

Sorbonnská deklarace je výsledkem jednání ministrů Francie, Německa, Itálie a Velké Británie na půdě pařížské Sorbonny 25. května 1998. V deklaraci je zdůrazňován intelektuální rozměr kontinentu na jehož půdě před 750 lety vznikaly univerzity.

---

¹⁷ Ministerstvo vzdělávání, Francie (Ministère d'éducation nationale) [online]. 2009 [cit. 2009-02-15].

¹⁸ MŠMT, Národní program rozvoje vzdělávání [online].2001 [cit. 2009-02-15].*Bílá kniha, s.25*

Hlavním tématem je důležitost otevřenosti vysokoškolského studia v Evropě, které může obohatit studenty díky kontaktu s různými evropskými kulturami. Z tohoto důvodu je jedním z cílů přijatých na Sorbonně dále odstraňovat překážky a dosáhnout tak těsnější spolupráce mezi evropskými univerzitami. Pro dosažení vyšší mobility studentů je nutné změnit způsob hodnocení kvůli přesnějšímu vzájemnému srovnávání. Ze stejného důvodu musí být zavedena jednotná struktura jednotlivých stupňů na vysokých školách. V deklaraci se pro tyto účely navrhuje užití kreditů a semestrů.

Dále je zde navržen kratší pregraduální stupeň jako základ k dalšímu pokračování, po jeho absolvování by pak měli mít studenti možnost zvolit kratší magisterský či delší doktorský program. Ve Francii i v České republice byl tento stupňovitý systém v trochu pozměněné podobě zaveden, takže nyní studenti studují bakaláře (ve Francii „licence“), magistra („master“) a následně případné doktorské studium („doctorat“). Dalším cílem této deklarace bylo umožnit i zaměstnaným lidem širší spektrum studia na různých úrovních.

Sorbonnská deklarace se také zabývá uznáváním diplomů v evropském prostoru. Zmiňuje zde úmluvu o uznávání kvalifikací podepsanou roku 1997 v Lisabonu. Zdůrazňuje potřebu podmínky upřesnit podmínky a uvést je ve větší míře do praxe. Autoři deklarace se zde odvolávají i na samotné vysokoškolské instituce a spolupráci mezi nimi.

Jubileum založení univerzity na Sorbonně roku 1253 se dle autorů stalo inspirací pro harmonizaci systému vysokých škol

v Evropě. Na závěr autoři vyzvali evropské univerzity, aby podpořily postavení Evropy ve světě stálým zlepšováním a modernizací vzdělávání ve svých zemích.¹⁹

Podstatně větší účast zaznamenalo Boloňské setkání roku 1999. Kromě čtyř zemí, které se zúčastnily již jednání na Sorbonně se zde sešla celá řada dalších představitelů evropských států, mezi nimi Španělska, Německa, Belgie, České republiky, Slovenska, Pobaltských zemí, Finska a dalších. Boloňským procesem se zúčastněné země v podstatě připojily k myšlence Sorbonnské deklarace. Nicméně k dosažení systému vysokoškolského vzdělávání, který by byl srovnatelný a slučitelný ve všech zemích je ještě třeba mnoho konkrétních kroků národních vlád. Zároveň byl stanoven časový horizont, kdy by mělo být tohoto cíle dosaženo, a to do konce roku 2010.²⁰

Podle mého názoru je určitě pro studenty možnost mobility v rámci Evropy velice výhodná a pomůže zlepšit nejen jejich jazykové znalosti, ale i přispět k rozvoji některých vlastností, jako je například tolerance tím, že dostanou možnost poznat blíže jinou kulturu. Nebudou-li omezeni jen jedním pohledem na svět, budou mít větší motivaci o věcech přemýšlet, což je velmi důležité pro udržení a rozvoj demokracie v Evropě. Lidé, kteří budou znát i jiné názory než ty vlastní mají větší naději odolat demagogii, která obvykle útočí právě nějakou vlastní pravdou, o níž tvrdí, že se má stát i tou naší. S poznáním jiné kultury studenti jednak získají hlubší poznatky o dané kultuře,

---

19 Nedorost a kol, *Právní úprava vysokého školství*, 2003, s.151-153

20 Nedorost a kol, *Právní úprava vysokého školství*, 2003, s.154-157

jednak si díky srovnání ujasní svébytnost té naší.

2.3 Nový zákon o univerzitách ve Francii

Nový zákon o univerzitách má několik částí, které jsou postupně předávány parlamentu ke schválení. Část o autonomii univerzit byla předložena k diskuzi v květnu 2007 a v srpnu téhož roku byla parlamentem schválena. Úprava reformuje stávající zákon z roku 1968, kde již byla do značné míry zakotvena autonomie vysokých škol v administrativní, pedagogické i finanční (ze zdrojů poskytovaných státem) oblasti.²¹

Nový zákon o univerzitách²², který dodává vysokým školám ještě výrazně větší autonomii a umožňuje, aby hledaly vlastní zdroje financí, vzbouřil ve Francii vlnu emocí. Velká část odborníků souhlasí s tímto zákonem (například Pierre Gilbert Béléziat, bývalý prezident univerzity Pierre et Marie Curie²³). Přesto zákon vyvolal silné protesty ze strany studentů i celé řady pedagogů, kteří v něm vidí možné riziko nerovnosti různých univerzit.²⁴

První velká změna se odehraje ve složení centrálního orgánu řízení vysokých škol - Rady pro administrativu (CA). Počet

---

21 Kuželková, *Školství ve Francii*, 1986, s.40

22 Nouvelle université *Comprendre la réforme* (Rozumět reformě) [online]. 2007 [cit. 2009-02-16].

23 Béréziat G., *La nouvelle loi est une opportunité pour l'université*. In L'Humanité [online]. 2007 [cit. 2009-02-16].

24 Lidovky.cz *Francie je ochromena stávkou*. [online]. 2007 [cit. 2009-02-16]

studentů, vysokoškolských pedagogů a výzkumníků klesne ve prospěch manažerů a externích odborníků.²⁵ Pravomoci této rady jsou naopak rozšířeny na úkor Rady studií a univerzitního života a Vědecké rady.

Kritizováno je také rozšíření pravomocí ředitelů vysokých škol. Ti jsou voleni vysokoškolskou radou a mají jednak právo postavit se proti návrhu, jednak rozhodující hlas v případě, že dojde k rovnosti hlasů při schvalování či odmítání nějakého návrhu. Dále jsou to oni, kdo rozhoduje o přijetí vyučujícího na dobu určitou či neurčitou. Rovněž rozdělují zaměstnancům prémie.

Z hlediska financování univerzit je zde výrazná změna v rozhodování o vlastním rozpočtu. Zákonem z roku 1968 získaly univerzity možnost rozhodovat o 25% svého rozpočtu. Celých 75% rozdělával stát. To se novým zákonem naprosto změnilo a univerzity mají nyní možnost rozhodovat o 100% svého rozpočtu.

Zákon má celou řadu dalších více či méně závažných důsledků. Mezi nimi určitě stojí za zmínku možnost univerzit spojovat se a změnit svůj status, pokud se na tom shodne absolutní většina v Radě pro administrativu.

Zajímavá je také možnost univerzitních institucí žádat stát o vydání svého nemovitého majetku. Mohou jej pak se souhlasem kompetentních administrativních pracovníků pronajímat třetím osobám. V prosinci 2008 tak zažádaly o bezplatné převedení

---

²⁵ Legifrance – právní úpravy pro veřejnost, oficiální stránky vlády *Code de l' éducation Article (Článek) L712-3* [online]. 2009 [cit. 2009-02-23]

svého nemovitého majetku od státu dvě univerzity: Paris 6 a Université de Corse.²⁶

Podle kritiků tohoto zákona dojde ke konkurenčnímu boji mezi univerzitami, které si přivlastní i rozhodovací práva o výzkumných střediscích. To povede k potlačování spolupráce mezi univerzitami a samotnými výzkumníky za účelem získání větších finančních prostředků na základě vlastních výsledků marketingu. Dále projde reformou status vyučující-badatel, který byl ustanoven v zákoně z roku 1984. Vyučující-badatelé se obávají svévole ředitelů univerzit, nárůstu vyučovaných hodin a ohrožení nezávislosti své výzkumné práce. Debatu vyvolává též reforma zákona o nové přípravě učitelů a rušení pracovních míst ve vysokém školství.²⁷ Mezi ostatními protestujícími je výrazně slyšet například hlas sdružení Sauvons l'Université.²⁸

Rovněž v České republice má dojít k celé řadě změn ve financování vysokého školství. V rámci jeho uplatnění považuje MŠMT za jednu z priorit zřídit na Pedagogické fakultě nový obor navazujícího magisterského studia. Jedná se o Školský management, který se má stát zdrojem vzdělání pro modernizované kategorie pracovníků ve vzdělávání: ředitele a inspektora škol.²⁹ Prozatím je Školský management možno

---

26 Bonal C. *Universités: ce qui change au 1er janvier. (To co se změnilo od 1. ledna.)* [online]. 2009 [cit. 2009-02-23]. In Libération.fr

27 TFI.fr Nouvelle manifestation des enseignants mardi. (Nová demonstrace vyučujících v úterý) [online]. 2009 [cit. 2009-02-23].

28 Sauvons l'université *Accueil (Titulní strana) – přehled aktuálních akcí.* [online]. 2009 [cit. 2009-03-24].

29 MŠMT, Národní program rozvoje vzdělávání *Bílá kniha. s. 22*

studovat na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy jako tříletý bakalářský program vyučovaný distanční formou.³⁰

Bílá kniha terciálního vzdělávání má některé aspekty společné s novým zákonem o univerzitách. Je to třeba vyšší finanční autonomie, kterou se snaží poskytnout vysokým školám. Také zde dochází k reformě statutů vysokoškolských pedagogů, kdy cílem je zvýšit mobilitu. Zdá se, že za tímto účelem by mělo dojít k redukci externě působících vyučujících, kteří nejsou na dané škole dostatečně dostupní studentům. Celkově chtějí autoři objektivizovat podmínky pro dosažení akademických titulů kvůli jejich srovnatelnosti s ekvivalentními diplomy z jiných univerzit i ze zahraničí.

Velikým rozdílem je, že Francie ve svém zákonu nepřipravuje zavedení školného. Studenti již finančně relativně přiměřené školné platí. Jeho výše závisí například na délce studia.

V případě, že je student v hmotné nouzi, může za jistých podmínek žádat o státní příspěvek.

Pro možnost studia na vysoké škole je nutno být alespoň do určité míry podporován rodinným zázemím. V opačném případě je třeba volit distanční formu, jejíž výběr je však omezen. Poslední možností jsou konkrétní příspěvky státu.

Zavedení školného u nás pravděpodobně zvýší vazbu ekonomické budoucnosti a zvoleného oboru studia. Myslím, že rovněž povede k častější volbě kombinované (distanční) formy.

[online].2001 [cit. 2009-02-24].

30 Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze *Přehled studijních oborů na PedF UK pro akademický rok 2009/2010*. [online]. 2008 [cit.2009-02-14].

Pravděpodobně také podpoří zájem o krátkodobé praktické vzdělávací programy, které má MŠMT v plánu zavést, aby se zvýšila uplatnitelnost absolventů na trhu práce a jejich vzdělání přesněji odpovídalo požadovaným profilům zadávaným zaměstnavateli. Tento čistě ekonomický pohled na problém sebou nese riziko rušení finančně méně výhodných oborů, jako jsou některé jazyky vyučované na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Faktem zůstává, že peníze chybí. Větší autonomie univerzit může pomoci získat peníze i z jiných zdrojů než ze státního rozpočtu. Stát tedy omezí svou zodpovědnost za financování terciální sféry. V tomto okamžiku si však oba nové zákony, ten český i francouzský, silně protirečí. Oba totiž směřují ke stanovení vysokého vzdělání jako státní prioritě, která se státu vyplatí, nicméně zároveň ji stát nechce tolik finančně podporovat. Stát pracuje na tom, aby vysoké vzdělání v maximální možné míře platil někdo jiný (soukromé firmy či studenti sami) a on pak těžil z rozvoje ekonomiky, pro který je vzdělání nezbytné. V Bílé knize je na tento rozpor pamatováno a hovoří se o zachování veřejných prostředků.³¹ Ostatní finanční podpora by tedy měla vést k vyřešení nedostatku financí ze strany státního rozpočtu. V praxi však může takové propojování tržní ekonomiky a vzdělání přinést i kontraproduktivní výsledky. Vysoké školy budou nyní nuceny své obory marketingově obhájit, aby na ně sehnaly peníze. To u těch nedostatečně tržně praktických půjde

---

31 MŠMT *Bílá kniha terciálního vzdělávání (První verze určená k veřejné diskuzi)*, s. 40 [online]. 2008 [cit. 2009-02-25].

těžko. Bílá kniha v této souvislosti hovoří o nutnosti ochrany kulturního dědictví, bohužel už nezmiňuje jakým způsobem má tato ochrana zajištěna.³² Samozřejmě je třeba najít cestu k získání finančních prostředků, proto plně souhlasím s větší autonomií univerzit v této oblasti, jež však již do určité míry existuje.

Rozhodně je důležité zajistit podporu ekonomicky méně výhodným oborům. Zde vidím velké rezervy ve spolupráci v rámci Evropské unie, kde lze nalézt fondy podporující tyto obory v rámci ochrany kulturního dědictví. Jedná se totiž o ochranu nikoli jen české ale i evropské kulturní tradice, která nyní bojuje o své zachování.

Navíc výsledky reforem velmi ovlivní skutečnost jaké schopnosti v oblasti získávání financí z veřejných prostředků, či od soukromých firem bude mít odpovědná osoba v čele školy. Pro splnění očekávání je nezbytné, aby ve vedení školy byli odpovědní manažeři schopní organizovat běh školy a zabezpečit ho dostatečným kapitálem. Kvalitní management by měl být vždy informován o aktuálním dění ve škole a o událostech, které se jí mohou dotknout. Měl by umět řešit personální požadavky a kvalitu výuky³³ stejně jako zajistit příslušné zdroje financování.

Spíše nesouhlasím se zavedením školného. Vidím zde určité riziko jeho rychlejšího navyšování, jež by mohlo vést

---

32 MŠMT *Bílá kniha terciálního vzdělávání (První verze určená k veřejné diskuzi)*, s. 6 [online]. 2008 [cit. 2009-02-25].

33 Slavíková, *Systém přípravy řídicích pracovníků ve školství (V kontextu nových technologií vzdělávání)*, 2003, s.31

k problémům. Představa, že studium je zdarma, je představou silně naivní. Studium je čas, kdy odkládáte na později možnost svého ekonomického uplatnění, aby následná návratnost byla o to vyšší. Jsou tu však nesmírné rozdíly mezi fakultami.

Absolvent pedagogické fakulty, který se skutečně rozhodne učit určitě nemůže očekávat stejnou ekonomickou návratnost jako student VŠE, kterému se podaří po ukončení studií nastoupit do jedné z mezinárodních firem. Navíc je třeba peněz minimálně na nákup skript a publikací.³⁴ Velkou výhodou studentů jsou nejen v tomto případě všudypřítomné slevy.

Student může samozřejmě během studia částečně pracovat.

Obvykle tak činí na Dohodu o provedení práce či Dohodu o pracovní činnosti. Jedná se však o krátkodobé zakázky a studentův příjem je podstatně nižší, než kdyby nestudoval.³⁵

Z tohoto důvodu je podporován rodinou. Po vystudování velká část studentů okamžitě nedostane dobře placenou práci, takže by pro ně mohl být problém splácet studentskou půjčku. Krátce po dostudování mnoho z nich řeší svou bytovou situaci a splácet ke studentské půjčce ještě hypotéku bude velmi náročné. Ekonomická krize ukázala jak nebezpečné je žít na dluh. Měli bychom se z ní poučit a zbytečně nenutit k zadlužování českých domácností, když naštěstí ještě není tak vysoké. Naopak pozitivní je zavedení studentských grantů jako podpory studentů.³⁶ Nepřímé podpory typu přídatků na nezaopatřené

---

34 Kameníček, *Lidský kapitál*, 2003, s.46-48

35 Kameníček, *Lidský kapitál*, 2003, s.46-48

36 MŠMT *Bílá kniha terciálního vzdělávání (První verze určená k veřejné diskuzi)*, s. 49 [online]. 2008 [cit. 2009-02-25].

3. Pedagogové – finanční a společenské hodnocení

3.1 Platy pedagogů ve Francii a v České republice

Stejně jako v České republice roste i plat francouzských učitelů přímoúměrně s délkou praxe. V následující tabulce jsou uvedeny údaje za první polovinu roku 2008.

Tabulka č. 3 - Průměrný čistý plat učitelů na základních a středních školách, pedagogicko-psychologických poradců, a výchovných poradců³⁷

Stážista (Nástupní plat)	1 310€
Po 2 letech	1 562€
Po 10 letech	1 806€
Po 20 letech	2 385€
Po 30 letech	2 701€

Kromě toho mohou učitelé dostávat různé přídavky. Například ředitel školy dostává navíc 92€. Učitel na škole pro žáky se

---

³⁷ Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání, Francie) *Rénumération des professeurs des écoles et des personnels de l'enseignement du second degré (Mzdy učitelů v prvním stupni vzdělávání a zaměstnanců druhého stupně vzdělávání)*. [online]. 2009 [cit.2009-02-15]

speciálními potřebami z hlediska vzdělávání (école spéciale) příplatek 67€. Pedagog, který vyučuje na ZEP (zone d'éducation prioritaire), což je obdoba našich speciálních škol, získá navíc 93€.³⁸

Pro možnost porovnání uvádím tabulku srovnání průměrného platu učitelů s průměrným platem jiných profesí dle údajů INSEE (Národního institutu statistiky a ekonomických studií).

Intenzivní informatičtí technologi	2 710
Velcí pracovníci veřejné správy	2 640
Učitel	2 000
Zdravotní sestry, péči o děti	1 870
Zaměstnanec veřejné policie, hasičů	1 800
Orb. hodní pracovníci	1 800
Područí dělník v zemědělství	1 200

Ve výše uvedených tabulce vidíme pozici učitele na nižší hranici vedoucích v profesích vyžadujících vysokoškolské vzdělání. To je předpokladem pro kvalitnější hodnocení učitele a běžných pracovníků těchto profesí. Učitel je podle tabulky lépe hodnocen než pracovníci vyžadující nižší vzdělání.

38 *Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání, Francie) Rénumération des professeurs des écoles et des personnels de l'enseignement du second degré (Mzdy učitelů v prvním stupni vzdělávání a zaměstnanců druhého stupně vzdělávání). [online]. 2009 [cit.2009-02-15]*

Tabulka č. -Průměrný měsíční čistý plat podle zaměstnání ve Francii (2006-2007, měna: €)³⁹

Lékař s praxí v zaměstnaneckém poměru	3 270
Pracovník v oblasti vědy a výzkumu	2 900
Vedoucí pracovník banky a pojišťovny	2 800
Inženýr informačních technologií	2 710
Vedoucí pracovník veřejné správy	2 640
Učitel	2 000
Zdravotní sestra, pečovatelka	1 870
Zaměstnanec armády, policie, hasičů	1 800
Obchodní zástupce	1 800
Pomocný dělník v zemědělství	1 200

Ve výše uvedené tabulce vidíme pozici učitele na nižší hranici vedoucích v profesích vyžadujících vysokoškolské vzdělání.

Lze předpokládat srovnatelné hodnocení učitele a běžných zaměstnanců těchto profesí. Učitel je podle tabulky lépe hodnocen než profese vyžadující nižší vzdělání.

V České republice činil měsíční plat zaměstnance ve školství (kromě zaměstnanců státní správy) za první pololetí roku 2008

³⁹ INSEE (Francouzský statistický úřad) *Salaire mensuel moyen par profession (Měsíční průměrný plat del zaměstnání)* [online]. [cit. 2009-02-03].

průměrně 20 534 Kč. Dle Ústavu pro informace ve vzdělávání (UIV) tedy vzrostl o 2,9% oproti stejnému období předchozího roku. Mzdy pedagogů v regionálním školství dosáhly částky 22 705 Kč (u učitelů 23 438 Kč)⁴⁰ To je částka o 0,6% a u učitelů o necelá 4% vyšší než průměrná celková měsíční mzda v České republice za stejné období (22 587Kč).⁴¹ Cíl Ministerstva školství uvedený v Bílé knize je přitom navýšit platy pedagogických pracovníků tak, aby byly o 30% vyšší než průměrný plat v národním hospodářství.⁴² Jak vidno, tohoto cíle pravděpodobně v brzké době dosaženo nebude, jelikož stát se právě teď potýká s hospodářskou krizí, která zasáhla svět po nedostatku důvěry v bankovním sektoru.

Ve srovnání s ostatními profesemi je těžké učitele hodnotit. V českých statistikách je dáována přednost průměrné mzdě, která však nevypovídá nic o tom s jakými profesemi srovnáváme.

Učitel by měl být srovnáván s povoláními, na která jsou kladeny požadavky obdobné úrovně vzdělání. Průměrný plat v České republice neříká zhola nic o příjmech v určitých oblastech a je proto nevhodné argumentovat pouze jím při kritice výše platu učitelů.

Pro porovnání různých profesí dle mezd v České republice zde uvádím tabulku srovnání mezd vybraných povolání za druhé

---

40 UIV Tisková zpráva *Zaměstnanci a mzdové prostředky za první pololetí roku 2008*, vydáno 11.11.2008, příloha A1 [online].2008 [cit. 2009-02-24].

41 Kurzy.cz *Mzdy, vývoj mezd, průměrné mzdy*. [online].2009 [cit. 2009-02-24].

42 MŠMT, Národní program rozvoje vzdělávání *Bílá kniha*. s. 23 [online].2001 [cit. 2009-02-24].

čtvrtletí roku 2006.

Tabulka č.5 – Srovnání průměrných mezd různých profesí v České republice za rok 2006⁴³

Profese	Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč)
Manažer malé banky	92 289
Televizní reportér	49 929
Lékárník	41 312
Ředitel malého cirkusu	38 787
Vysokoškolský profesor	30 666
Stewardka v letadle	30 398
Učitel ⁴⁴	20 800
Kopáč	18 760
Pekař	12 515

Ve výše uvedené tabulce můžeme srovnat jak plat učitelů, tak i vyučujících na vysokých školách s platy v jiných vybraných profesích. Vidíme, že plat učitele rozhodně není nijak výjimečný. Byť se často udává jako vysoký, je podstatně nižší než u jiných profesí předpokládajících vysokoškolské vzdělání. Učitelé jsou u nás dlouhodobě platově podhodnoceni, což má pro vzdělání žáků a studentů českých škol celou řadu negativních důsledků. Mezi ně patří feminizace školství,

⁴³ Tištěný materiál od PhDr. Mileny Tiché CSc., distribuován 2009

⁴⁴ ČTK, IHNed.cz *Platy ve školství vzrostl, zaměstnanců je méně.* [online]. 2006 [cit. 2009-03-01].

sebepodceňování učitelů, schopní absolventi pedagogické fakulty, kteří odmítnou jít do učitelské praxe a jiné.

3.2. Společenské hodnocení pedagogů ve Francii a v České republice

Během své stáže v Paříži jsem otázkou o hodnocení povolání učitele francouzskou společností položila řadě studentů IUFM a překvapila mě podobnost mezi jejich názorem, na to jak okolí hodnotí jejich profesi a názory okolí, se kterými se často setkávám v České republice. Učitelé jsou na jednu stranu vnímáni jako seriózní profese na druhou stranu je soustavně podceňována jejich výkonnost, potenciál a jsou jim přisuzovány některé negativní charakterové vlastnosti. Ženy učitelky jsou často považovány za poněkud nervózní až hysterické. U mužských představitelů tohoto povolání se lidé dost často podiví, že si je vůbec vybral. Jinak je očekáváno, že muž učitel bude přísný ale spravedlivý.

U nás jsou názory přibližně stejné. Navíc se v obou zemích předpokládá, že učitel vlastně tolik času prací nestráví, protože má prázdniny, mnoho času na přípravy a tak dále. Psychická náročnost profese je sice uznávána, ale konec konců každé povolání má to svoje. Přestože si málokdo myslí, že jsou učitelé výrazně dobře placeni, tak se často setkávám s nechutí vůči jejich protestům proti nízkému finančnímu ohodnocení jejich práce.

Otázkou vysoce aktuální zejména ve Francii (ale už i u nás) je

bezpečnost učitelů. V době, kdy vzrůstá agresivita mnohých mladistvých, se může učitel, který je mnohými (zejména problematickými) studenty negativně přijímán, snadno stát obětí násilného činu. Francie a celá Evropská unie se snaží problém řešit. U nás nedávno média informovala o úmyslu některých poslanců zařadit učitele mezi veřejné činitele, čímž by se mimo jiné zvýšila sazba za jejich napadení. Se vši úctou k tomuto nápadu se musím trpce pousmát nad představou jak si takový rozzlobený a ozbrojený mladík v poslední chvíli svůj útok rozmyslí, jelikož si uvědomí, že by vlastně napadl veřejného činitele.

Podle mého názoru je nejdůležitější prevence. Ovšem to vypadá hezky napsané, ale hůře se to aplikuje. Rozhodně je důležitá psychologická podpora problematických studentů, stejně jako dohled nad jejich volnočasovými aktivitami s cílem je motivovat, aby se vydali lepším směrem. Je vhodné zařadit do programu aktivity, při kterých mohou studenti nějakou agresi uvolnit. Například během sportovních činností se uvolňuje endorfin, který v otráveném žákovi pomůže probudit lepší náladu a jeho touha vyniknout se docela dobře uspokojí třeba ve fotbalovém utkání. Mimo jiné z tohoto důvodu považuji za alarmující jakékoli redukování hodin tělesné výchovy. Ještě více než na snaze školy záleží na rodinném prostředí a vlivu, který na zmateného jedince mají média.

Zdá se, že nejsme schopni potlačit destruktivní a sebedestruktivní stránku člověka, který touží po moci (jeden ze zmiňovaných motivů hromadných vrahů z řad studentů na

školách) a kteří mají pocit, že svět (kamarád, učitel či kdokoli jiný) si zaslouží „spravedlivý“ trest, protože jim nerozumí a dost je neoceňuje. Je tahle stránka člověku přirozená? Co způsobí, že se projeví? Existuje spousta otázek, ale ta hlavní je jak projevům nezkrotné agresivity zabránit. Žijeme ve světě, kde je tak výrazně spojená fikce s realitou, že už sotva rozeznáme, kde končí jedna a začíná druhá. Neumíme posoudit, které hrozby na internetu jsou míněny vážně. Nedokážeme rozpoznat, kde končí hra fantazie a kde se krutost projeví v naší každodenní skutečnosti.

Vzpomínám si na jednu větu novináře z filmu Hotel Rwanda, kde mu obyvatel Rwandy říká, aby hroznou situaci ve Rwandě ukázal Evropanům s nadějí, že se Evropané zděsí a efektivně zareagují. Novinář mu na to řekl, že Evropané prohlásí, že je to strašné a pak budou pokračovat ve večeři. Jsme natolik bombardováni zlem v jeho medializované a přenesené podobě, že už jsme do velké míry imunní, jinak bychom tu nemohli žít. Možná se nám tím stírá ona hranice lidskosti. Zlo se nás musí dotknout, aby nás plně zasáhlo. Lidé, kteří na internetu vyhrožují či skutečně nějaký hrozný čin realizují, překročili hranici. Není v tom však také trochu našeho chladu? Neukazuje náš postoj k hrůzám světa, že vlastně nejsou tak hrozné? Dokážeme dát dostatečný etický kredit potomkům slavné evropské civilizace?

3. Vzdelanost populace a souvislosti mezi zaměstnaností a stupněm dosaženého vzdělání

3.1 Růst vzdělanosti s dobou a genderové rozdíly

Vzdělanost francouzského obyvatelstva roste nepřímouměrně s věkem. Výrazně větší posun je vidět zejména u žen. Ve věku 55 až 64 let má maturitu či vyšší vzdělání jen 27,7% žen (28% mužů), ve věku 35 až 44 let je to 48,5% (41,7% mužů) a ve věku 24 až 34 let dokonce 69% (60% mužů).⁴⁵ Vysokoškoláků je v nejmladší generaci více žen, oproti minulému období, kdy byly hodnoty vyrovnané, a minulým obdobím, kdy převládali muži.⁴⁶

Důvodem, proč jsou ženy dlouhodobě úspěšnější u maturit i ve vzdělávacím procesu celkově, je podle mého názoru větší korespondence jejich povahových vlastností a systému vzdělávání. Ženy jsou často i v mladším věku zodpovědnější. Mívají více ujasněno, co by chtěly dělat. Hůře snášejí stres z nesplněných úkolů. Od dětství jsou vychovávány k tomu, aby byly snaživé, upravené atd. Mnohem více udiví rozjívená a divoká dívka než stejně se chovající kluk. Cílem většiny

---

⁴⁵ Přílohy: Graf 1

⁴⁶ Přílohy: Graf 2

malých děvčat je mimo jiné dosáhnout označení „hodná holčička“. Navíc ženy často vnímají větší vazbu svého kariérního růstu na vzdělání. Tento postoj je pochopitelný. Ženy stále čelí některým znevýhodněním a genderovým stereotypům, často je potřeba právě vyššího vzdělání, aby obhájily vyšší pozici. Tyto problémy muži nemají. Jsou více hodnoceni podle praxe a aktuálního výkonu. Zdá se, že v průběhu vývoje společnosti se jim tento postoj stal určitou výhodou.⁴⁷ Lépe se vypořádávají s nároky vzdělávacího systému, a proto dosahují i lepších výsledků.

Nutno dodat, že byť v klesající míře, stále ještě trvá určité rozřazení oborů dle pohlaví. Na tabulce typů maturit je vidět, že ženy častěji volí humanitní obory a velká většina žen skládá literární maturitu. Naopak méně žen maturuje z technické či matematické maturity. Tento postoj má dva důvody. Za prvé společnost přisuzuje technický talent spíše mužům. Ženy, které dosahují velmi dobrých výsledků v těchto oborech jsou stále ještě vnímány jako „zvláštní“ a málo „ženské“.⁴⁸ Nicméně vývoj doby ukazuje, že tyto postoje se mění. Dříve byl učitel typicky mužské povolání, dnes je v této sféře převaha žen. Ve veřejném školství ve Francii v roce 2007 představovaly na prvním stupni 80,7% vyučujících a na druhém 57,3%. V soukromém sektoru bylo zastoupení žen ještě větší. Zajímavý je opačný poměr ve vysokém školství, kde v roce 2007 pracovalo jen 35,6% žen.⁴⁹ Pravděpodobným důvodem je dlouhé studium,

---

47 Smetáčková, *Příručka pro genderově citlivé vedení škol*, 2007, s.29,31

48 Smetáčková, *Příručka pro genderově citlivé vedení škol*, 2007, s.15

49 Příloha, Tabulka č.6

keré je potřeba k výkonu povolání vyučujícího na vysoké škole. Navíc zde učí obvykle starší vyučující, tedy generace ve které ještě nebylo zcela běžné, aby ženy tak dlouho studovaly. V České republice se potýkáme s úplně stejným problémem. Určitě by bylo výhodnější mít víc učitelů-mužů zastoupených i na prvním a druhém stupni vzdělávací hierarchie. Z jejich strany však není zájem. Jednou z příčin jsou relativně nízké platy na nižších stupních.⁵⁰ Navíc systém školství s jeho hodnocením a restriktivním postojem vyhovuje lépe ženám, které jsou zvyklé častěji se podřizovat, a proto totéž vyžadují od jiných. S rozšiřující se feminizací se stále více chápe vyučování dvou nižších stupňů jako spíše „ženská“ práce. Myslím, že kvůli této drtivé převaze žen jsou české i francouzské děti ochuzeni o mužský postoj ke světu, což je obzvlášť velká škoda v situaci, kdy panuje vysoká rozvodovost a děti často nemají možnost zažít mužskou autoritu v rodině.

3.2 Vztah mezi vzdělaností a nezaměstnaností

Ve Francii je získání dobře placeného zaměstnání závislé na dosažené kvalifikaci ve vzdělávacím systému.

---

⁵⁰ Smetáčková, *Příručka pro genderově citlivé vedení škol*, 2007, s.38

Tabulka č.6 – Vztah mezi nezaměstnaností a dosaženou úrovní vzdělání v roce 2007 (%)⁵¹

Dosažený diplom	Počet let po ukončení vzdělání		
	1-4roky	5-10let	Víc než 11let
Krevet, CEP, bez diplomu	37	24	9
Ženy	41	29	10
Muži	36	22	9
BEP, CAP	22	12	5
Ženy	27	14	6
Muži	19	11	4
Maturita	14	8	5
Ženy	13	11	6
Muži	14	6	
Krátké vysoké vzdělání (2 a 3 roky)	9	5	4
Ženy	7	5	4
Muži	11	5	4
Dlouhé vysoké vzdělání (4 roky a víc)	9	5	4
Ženy	9	5	5
Muži	9	5	4

51 INSEE (Francouzský statistický úřad) *Taux de chômage selon le diplôme et la durée du sortie de formation initiale en 2007 (Vztah mezi nezaměstnaností a dosaženou úrovní vzdělání v roce 2007)*. [online]. 2008 [cit. 2009-02-03].

Ve výše uvedené tabulce vidíme, že nezaměstnanost ohrožuje výrazně méně vzdělanější vrstvy obyvatelstva. Pro mladé lidi je často klíčové dosáhnout zaměstnání co nejdříve. V opačném případě je zde vyšší riziko dlouhodobé nezaměstnanosti a menší šance na nalezení odpovídajícího zaměstnání.

Za nezaměstnaného se podle Mezinárodního úřadu práce považuje člověk splňující základní čtyři podmínky: nemá práci, je schopen pracovat, chce vykonávat práci za odměnu a aktivně místo hledá. Podle tohoto systému se pak mezi nezaměstnané počítají i ti, co již práci našli, nicméně ve sledovaném týdnu ještě nezačali pracovat. Francouzský statistický úřad (INSEE) však jedince, který našel práci automaticky pokládá za zaměstnaného a do statistik o nezaměstnanosti ho tudíž nezařazuje.⁵²

Nezaměstnanost ve Francii má nejrůznější příčiny. Patří mezi ně nedostatečná mobilita obyvatel, nevhodná kvalifikace žadatelů, nedostatek volných míst na trhu práce, ale často i neochota některých jedinců pracovat. Momentálně je nejvážnější hrozbou ekonomická krize, která nutí Francii (i ostatní státy) ke snaze podpořit vytváření pracovních míst. Koncem března letošního roku bylo ohlášeno rozhodnutí firmy Renault přesunout část výroby ze Slovinska do Francie, což povede k vytvoření asi čtyř set pracovních míst.⁵³

Ve Francii je tradičně velmi silná moc odborů a ochrana

---

52 Echaudsen a kol., *Slovník ekonomie a sociálních věd*, 1995, s. 202

53 ČTK, Finanční noviny.cz *Renault vytvoří ve Francii 400 pracovních míst přesunem výroby ze Slovinska*. [online]. 2009 [cit. 2009-03-24].

zaměstnanců. To se ukazuje v nynější době jako jistá překážka vyšší zaměstnanosti, protože zaměstnavatelé kvůli velmi problematickému propouštění raději přijmou méně pracovníků. Také v České republice funguje pozitivní vztah mezi výší vzdělání a zaměstnaností. V roce 2007 bylo v České republice nejvíce nezaměstnaných mezi absolventy nižšího středního vzdělání (18,88%) naopak nižší nezaměstnanost byla u absolventů vysokoškolského vzdělání, a to pouze 3,27%. Dlouhodobé statistiky však naznačují, že vyšší vzdělání absolventům jednoznačně pomáhá najít pracovní místo, které více odpovídá jejich požadavkům.

Závěr

Zdá se, že evropské školství (a mezi ním i české a francouzské) se ocitlo na křižovatce. Změny dohodnuté na společných setkáních čelních představitelů na Sorbonně a Boloni naznačily směr, kterým se mají evropské země ubírat. Je zde výrazná snaha sblížit systémy školství v různých zemích, učinit je otevřenějšími a umožnit tak studentům v maximální možné míře studovat v zahraničí. Student, který zkusí život jiné v zemi alespoň v délce jednoho či dvou semestrů, získá méně omezený pohled na svět a sám si vyzkouší, jak úžasné možnosti nabízí nám všem otevřená společnost.

Pro vysokou kvalitu studia je nezbytné dobré personální zajištění. Pokud chceme pomocí vzdělání zlepšit sebe sami a předat našim potomkům ve školních lavicích část obrovského kulturního a intelektuálního dědictví, kterým evropské země vládnou, musíme motivovat pro pedagogickou činnost talentované lidi obou pohlaví. To nepůjde bez jejich dostatečného finančního hodnocení. Myslím, že chybí osvěta v oblasti školních cílů. Školy jsou často prezentovány jako továrny na výrobu vzdělaných jedinců, což vede k nepochopení skutečné situace. Základní a střední školství nemůže plnit svou funkci bez spolupráce s rodinou. Cílem škol nesmí být pouhé předávání faktických znalostí. Žáci by měli být od počátku motivováni k samostatnému myšlení. Žijeme ve světě plném různých informací. Bez jistého všeobecného základu se určitě neobejdeme. Je však třeba jej umět využít pro třídění

nejrůznějších zpráv, novinek, analýz a názorů, které se na nás valí ze všech stran. Mladí lidé se musí naučit především orientovat ve světě kolem sebe. Musí si sami ujasnit, co je pro ně důležité. Úkolem vzdělávacích institucí je dát jim k tomu dostatečný základ.

Použitá literatura

Tištěné zdroje

Echaudemaison, C.-D. a kol. *Slovník ekonomie a sociálních věd*. 1.vyd. Praha: EWA Edition s.r.o, 1995. ISBN 80-8576413-X

Kameníček J. *Lidský kapitál (Úvod do ekonomie chování)* 1. vyd. Praha: nakl. Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0449-3

Kuželková M. *Školství ve Francii* (ediční řada: Školství v zahraničí). Praha: ÚŠI při MŠ ČR, 1986

Nedorost L - Schelle K. – Větrovec V. – Brdlík I. – Tuhý P. *Právní úprava vysokého školství*. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2003. ISBN 80-86432-28-9

Slavíková L. *Systém přípravy řídicích pracovníků ve školství (V kontextu nových technologií vzdělávání)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003. 80-7290-150-8

Smetáčková I. *Příručka pro genderově citlivé vedení škol*. Praha: Otevřená společnost o.p.s., 2007. ISBN 978-80-87110-01-0

IUFM de l'académie de Créteil *Le système éducatif public français*. Université Paris 12 Val de Marne, září 2007

Tištěný materiál od vedoucí práce PhDr. Mileny Tiché CSc., *Přehled platů ve vybraných profesích*, distribuován 2009

Internetové zdroje

Béréziat G. *La nouvelle loi est une opportunité pour l'université*. In L'Humanité [online]. 2007 [cit. 2009-02-16].
[http://www.humanite.fr/2007-07-28 Tribune-libre La-nouvelle-loi-est-une-opportunite-pour-l-universite](http://www.humanite.fr/2007-07-28_Tribune-libre_La-nouvelle-loi-est-une-opportunite-pour-l-universite)

Bonal C. *Universités: Ce qui change au 1er janvier. (To co se změní od 1. ledna.)* [online]. 2008 [cit. 2009-02-23]. In Libération.fr
<http://www.liberation.fr/societe/0101308548-universites-ce-qui-change-au-1er-janvier>

Centrum pro zjišťování výsledků ve vzdělávání – CERMAT, ČR *Nová maturita oficiálně: Maturitní model*, [online]. [cit.2009-03-23].
<http://www.novamaturita.cz/maturitni-model-1404033321.html>

ČTK, IHNed.cz *Platy ve školství vzrostly, zaměstnanců je méně*. [online]. 2006 [cit. 2009-03-01].
[http://domaci.ihned.cz/index.php?p=002500&s1=d&s2=0&s3=0&s4=0&s5=0&s6=0&m=detail&article\[id\]=18217500&p=d00000_detail](http://domaci.ihned.cz/index.php?p=002500&s1=d&s2=0&s3=0&s4=0&s5=0&s6=0&m=detail&article[id]=18217500&p=d00000_detail)

ČTK, Finanční noviny.cz *Renault vytvoří ve Francii 400 pracovních míst přesunem výroby ze Slovinska*. [online]. 2009 [cit. 2009-03-24].
http://www.financninovin.cz/zpravodajstvi/zpravv/renault-vytvori-ve-francii-400-mist-presunem-vyroby-ze-slovinska/366697&id_seznam=

INSEE (Francouzský statistický úřad) *Salaire mensuel moyen par profession (Měsíční průměrný plat del zaměstnání)* [online]. [cit. 2009-02-03].
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATSEF04119

INSEE (Francouzský statistický úřad) *Taux de chômage selon le diplôme et la durée du sortie de formation initiale en 2007 (Vztah mezi nezaměstnaností a dosaženou úrovní vzdělání v roce 2007)*. [online]. 2008 [cit. 2009-02-03].
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATnon03314

IUFM – Výuka zítřka (IUFM – L'Enseignement de demain):
Prezentace IUFM, [online]. [cit. 2009-02-15].
<http://www.iufm.education.fr/connaitre-iufm/presentation.html>

IUFM d'Aquitaine:
Jak se stát učitelem v primárním školství. [online]. [cit. 2009-02-15].
<http://www.aquitaine.iufm.fr/services/devenir.php>

Kavanová L. *Jak se změnil zájem studentů o různé typy škol a kde vznikla naděje na přijetí?* [online]. 2008 [cit. 2009-02-15]. In Vysoké školy.cz
<http://www.vysokeskolv.cz/system/index.php?clanek=2040&id=2199>

Kurzy.cz *Mzdy, vývoj mezd, průměrné mzdy*. [online]. 2009 [cit. 2009-02-24].
<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>

Legifrance – právní úpravy pro veřejnost, oficiální stránky vlády *Code de l' éducation Article (Článek) L712-3* [online]. 2009 [cit. 2009-02-23].
<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006071191&idArticle=LEGIARTI000006525342&dateTexte=20090409>

Lidovky.cz [online]. 2007 [cit. 2009-02-16].
Francie je ochromena stávkou.
http://www.lidovky.cz/francie-je-ochromena-stavkou-dij-/ln_zahranici.asp?c=A071114_122420_ln_zahranici_nev

Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Přehled různých typů maturit a úspěšnosti maturantů*. [online]. 2009 [cit. 2009-02-15]
<http://www.education.gouv.fr/cid143/le-baccalaureat.html>

Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Rémuneration des professeurs des écoles et des personnels de l'enseignement du second degré (Mzdy učitelů v prvním stupni vzdělávání a zaměstnanců druhého stupně vzdělávání)*. [online]. 2009 [cit. 2009-02-15]
<http://www.education.gouv.fr/cid1120/remuneration-des-professeurs-des-ecoles-et-des-personnels-de-l-enseignement-du-second-degre.html>

Ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche (Ministerstvo vysokoškolského vzdělávání a výzkumu) *Přehled institucí ve vysokém školství*. [online]. 2009 [cit.2009-02-15].
<http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/pid20122/formations-et-diplomes.html>

MŠMT, Národní program rozvoje vzdělávání *Bílá kniha*. s. 25 [online].2001 [cit. 2009-02-15].
<http://aplikace.msmt.cz/pdf/BilaKniha.pdf>

MŠMT, Národní program rozvoje vzdělávání *Bílá kniha*. s. 22, 23 [online].2001 [cit. 2009-02-24].
<http://aplikace.msmt.cz/pdf/BilaKniha.pdf>

MŠMT *Bílá kniha terciálního vzdělávání (První verze určená k veřejné diskuzi)*, s. 6, 40, 49 [online]. 2008 [cit. 2009-02-25].
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/Bila_kniha_terciarniho_vzdelavani_Prvni_verze.pdf

Nouvelle université -oficiální stránky vlády, které představují Nový zákon o univerzitách *Comprendre la réforme* (Rozumět reformě)[online]. [cit.2009-02-16].
<http://www.nouvelleuniversite.gouv.fr/-comprendre-la-reforme-.html>

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze *Historie*. [online]. 2006 [cit.2009-02-16].
<http://www.pedf.cuni.cz/docs.php?cid=15>

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze *Přehled studijních oborů na PedF UK pro akademický rok 2009/2010*. [online]. 2008 [cit.2009-02-14].
<http://www2.pedf.cuni.cz/studijni/index.php?menu=361>

Sauvons l'Université *Dokument týkající se důvodu protestů*. [online].[cit.2009-02-16].
<http://www.sauvonsluniversite.com/spip.php?article1937>

Sauvons l'université *Accueil (Titulní strana) – přehled aktuálních akcí*. [online].2009 [cit.2009-03-24].
http://www.sauvonsluniversite.com/?debut_articles=120#pagination_articles

TF1.fr *Nouvelle manifestation des enseignants mardi. (Nová demonstrace vyučujících v úterý)* [online]. 2009 [cit. 2009-02-23].
<http://tf1.lci.fr/infos/france/societe/0,,4251833,00-nouvelle-manifestation-des-enseignants-mardi-.html>

UIV – Tisková zpráva *Zaměstnanci a mzdové prostředky za první pololetí roku 2008. vydáno 11.11.2008, příloha A1* [online].2008 [cit. 2009-02-24].
<http://www.uiv.cz/clanek/402/1452>

Anotace

Anotace v českém jazyce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je ukázat aktuální změny ve vzdělávacím systému Francie ve srovnání s Českou republikou. Zabývám se příčinami těchto změn v mezinárodním kontextu a důsledky, které prezentované reformy znamenají pro oblast vysokého školství ve Francii i u nás. Dále se zaměřuji na nové tendence ve financování školství. Také rozebírám složitou pozici učitelů ve vzdělávacím systému a jejich hodnocení v oblasti finanční i společenské a jeho důsledky pro kvalitu vzdělávání. V této kapitole se zamýšlím i nad nedostatečně řešeným problémem bezpečnosti učitelů. Na konec ukazuji vývoj vzdělanosti ve Francii s ohledem na genderové rozdíly a pozitivní vliv dosaženého vzdělání na zaměstnání jedince, jeho získání a kvalitu. Ve své práci bych chtěla zdůraznit důležitost dobrého organizačního, personálního i finančního zajištění vzdělání a poukázat na některé naděje i nebezpečí, které s sebou reforma evropského vysokého školství přináší.

Annotation in english

The main goal of this bachelor thesis is to show the actual changes in the education system in France compared to the Czech Republic. I deal with the reasons of these changes in international context and with the implications, which the presented reforms cause to French and Czech universities. I further target on new trends in financing of the education system. This thesis also describes the complicated position of the teachers in the education system, their financial and social evaluation and its implications to the quality of the education. I also think about the teachers' security, which isn't assured satisfactorily. At the end I show the progress of the intelligence in France due to the gender differences and the positive influence of reached education level for further occupation – especially for getting a job and its quality. In my thesis I would like to accent the importance of quality of organizing, staff and financing and point out some hopes and dangers, which are caused by the reform of the European university education.

Přílohy

Tabulka č.1 - Rozdělení studentů dle typu vybrané maturity v roce 2006 ve Francii¹

	Účastníci		Úspěšní absolventi		
	Celkem	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Všeobecná maturita	326 674	57,6	86,6	85,9	87,0
Literární	60 998	80,9	83,3	80,6	83,9
Ekonomické a sociální vědy	101 861	63,3	84,4	82,8	85,3
Přírodovědná:	163 815	45,4	89,1	88,0	90,6
<i>Matematika</i>	<i>37 123</i>	<i>38,3</i>	<i>93,5</i>	<i>92,9</i>	<i>94,4</i>
<i>Vědy o životě a Zemi</i>	<i>57 179</i>	<i>57,6</i>	<i>85,4</i>	<i>81,9</i>	<i>87,9</i>
<i>Fyzika a Chemie</i>	<i>57 008</i>	<i>44,1</i>	<i>90,9</i>	<i>89,9</i>	<i>92,2</i>
Technická maturita	181 950	50,9	77,3	74,8	79,7
Profesní maturita	130 037	41,2	77,3	76,0	79,2
<u>Celkem</u>	<u>638 661</u>	<u>52,4</u>	<u>82,1</u>	<u>80,2</u>	<u>83,7</u>

¹ Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Přehled různých typů maturit a úspěšnosti maturantů.* [online]. 2009 [cit.2009-02-15]
<http://www.education.gouv.fr/cid143/le-baccalaureat.html>

Tabulka č.2 - Studenti vysokých škol ve Francii podle preference oborů akademický rok 2007-2008²

Obor (všechny stupně studia)	Celkem studentů	Ženy
Právo, politické vědy	179 125	64,6
Ekonomie, Řízení	136 474	51,2
Administrativa ekonomická a sociální	38 029	59,8
Filosofie, Jazykověda, Umění	96 998	73,1
Jazyky	103 833	74,9
Humanitní a sociální vědy	213 618	67,9
Vícejazyčné-Filosofie-Humanitní věda	5 700	72,8
Základní a užitkové vědy	158 689	27,8
Vědy o přírodě a životě	69 742	58,9
Sportovní a tělesné vědy a techniky	32 152	32,3
Vícevědní	22 301	43,3
Medicína, Zubní lékařství	158 995	60,8
Farmacie	31 871	67,1
Univerzitní technologické instituty	116 223	39,4
Celkem	848 111	56,9

2 INSEE (Francouzský statistický úřad) *Étudiants des universités par discipline et par cursus selon le sexe (Studenti vysokých škol podle oboru a stupně a podle pohlaví)* [online]. 2008 [cit. 2009-02-03].

http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATnon07136

Tabulka č.3 - Průměrný čistý plat učitelů na základních a středních školách, pedagogicko-psychologických poradců, a výchovných poradců ve Francii³

Stážista (Nástupní plat)	1 310€
Po 2 letech	1 562€
Po 10 letech	1 806€
Po 20 letech	2 385€
Po 30 letech	2 701€

Tabulka č.4 - Průměrný měsíční plat ve Francii podle zaměstnání (2006-2007, měna:€)⁴

Lékař s praxí v zaměstnaneckém poměru	3 270
Pracovník v oblasti vědy a výzkumu	2 900
Vedoucí pracovník banky a pojišťovny	2 800
Inženýr informačních technologií	2 710
Vedoucí pracovník veřejné správy	2 640
Učitel	2 000
Zdravotní sestra, pečovatelka	1 870
Zaměstnanec armády, policie, hasičů	1 800
Obchodní zástupce	1 800
Pomocný dělník v zemědělství	1 200

3 Ministère d'éducation nationale (Ministerstvo vzdělávání) *Rénumération des professeurs des écoles et des personnels de l'enseignement du second degré (Mzdy učitelů v prvním stupni vzdělávání a zaměstnanců druhého stupně vzdělávání)*. [online]. 2009 [cit.2009-02-15]

<http://www.education.gouv.fr/cid1120/remuneration-des-professeurs-des-ecoles-et-des-personnels-de-l-enseignement-du-second-degre.html>

4 INSEE (Francouzský statistický úřad) *Salaire mensuel moyen par profession (Měsíční průměrný plat del zaměstnání)* [online]. [cit. 2009-02-03].

http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATSEF04119

Tabulka č. 5 – Srovnání průměrných mezd různých profesí v České republice za rok 2006⁵

Profese	Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč)
Manažer malé banky	92 289
Televizní reportér	49 929
Lékárník	41 312
Ředitel malého cirkusu	38 787
Vysokoškolský profesor	30 666
Stewardka v letadle	30 398
Učitel ⁶	20 800
Kopáč	18 760
Pekař	12 515

⁵ Tištný materiál od vedoucí práce PhDr. Mileny Tiché CSc., *Přehled platů ve vybraných profesích*, distribuován 2009

⁶ ČTK, IHNed.cz *Platy ve školství vzrostly, zaměstnanců je méně*. [online]. 2006 [cit. 2009-03-01].

http://domaci.ihned.cz/index.php?p=002500&sl=d&s2=0&s3=0&s4=0&s5=0&s6=0&m=detail&articleid=18217500&p=d00000_detail

Tabulka č. 6 - Pedagogové ve veřejném a soukromém sektoru školství za rok 2007 ve Francii⁷

Stupeň a druh vzdělávání	Celkem vyučujících k 31.1	Ženy (%)
<i>První stupeň veřejného školství</i>	321 339	80,7
Diplomování učitelé	291 849	80,7
Učitelé v mateřských školách, Suplenti	29 308	79,8
<i>Druhý stupeň veřejného školství</i>	413 107	57,3
Profesor s agregací, Vysoké funkce	51 162	49,8
Diplomování s praxí	258 700	61,5
Profesoři profesních gymnázií	64 603	48,4
Profesoři všeobecných nižších středních škol (collège)	11 722	57,0
<i>Veřejné vysoké školství</i>	77 859	35,6
<i>Veřejné školství celkově</i>	838 177	64,7
<i>První stupeň soukromého školství</i>	46 123	90,9
Diplomování učitelé	38 870	90,9
Učitelé v mateřských školách, Suplenti	7 229	90,9
<i>Druhý stupeň soukromého školství</i>	98 378	65,6
Profesor s agregací, Vysoké funkce	3 306	44,9
Diplomování s praxí	56 370	67,0
Profesoři profesních gymnázií	10 161	61,8
Profesoři všeobecných nižších středních škol (collège)	544	57,4
<i>Soukromé školství celkově</i>	10 161	73,7

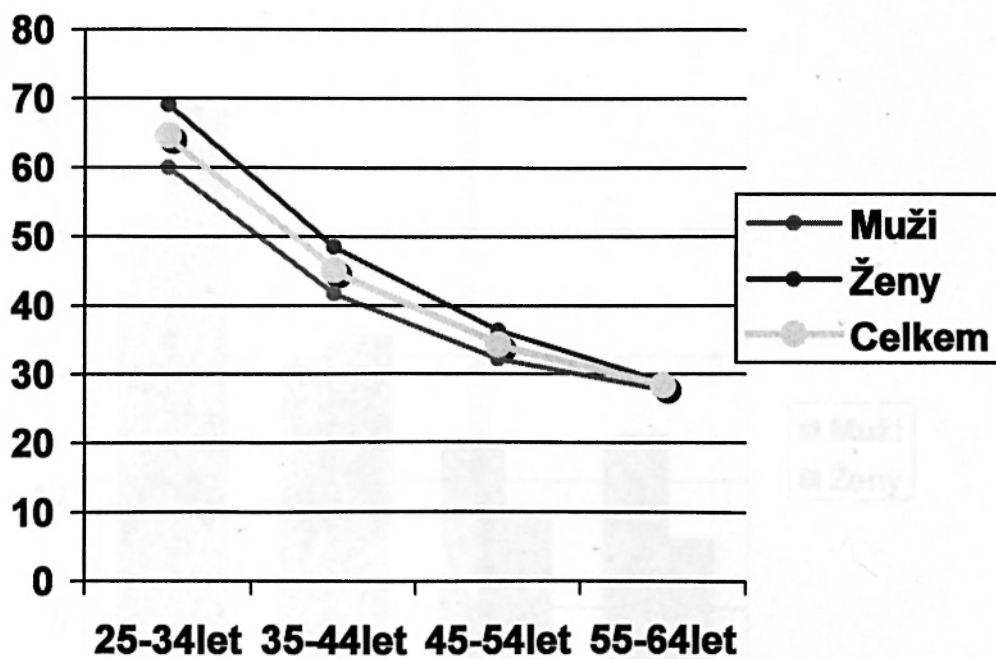
7 INSEE (Francouzský statistický úřad) *Enseignants du public et du privé par corps (Vyučující ve veřejném a soukromém školství dle stupně vzdělávání a pohlaví)*. [online]. [cit. 2009-02-03].
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATTEF07115

Tabulka č. 7 – Vztah mezi nezaměstnaností a dosaženou úrovní vzdělání v roce 2007 (%)⁸

Dosažený diplom	Počet let po ukončení vzdělání		
	1-4roky	5-10let	Víc než 11let
Brevet, CEP, bez diplomu	37	24	9
Ženy	41	29	10
Muži	36	22	9
BEP, CAP	22	12	5
Ženy	27	14	6
Muži	19	11	4
Maturita	14	8	5
Ženy	13	11	6
Muži	14	6	
Krátké vysoké vzdělání (2 a 3 roky)	9	5	4
Ženy	7	5	4
Muži	11	5	4
Dlouhé vysoké vzdělání (4 roky a víc)	9	5	4
Ženy	9	5	5
Muži	9	5	4

⁸ INSEE (Francouzský statistický úřad) *Taux de chômage selon le diplôme et la durée du sortie de formation initiale en 2007 (Vztah mezi nezaměstnaností a dosaženou úrovní vzdělání v roce 2007)*. [online]. 2008 [cit. 2009-02-03]. http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATnon03314

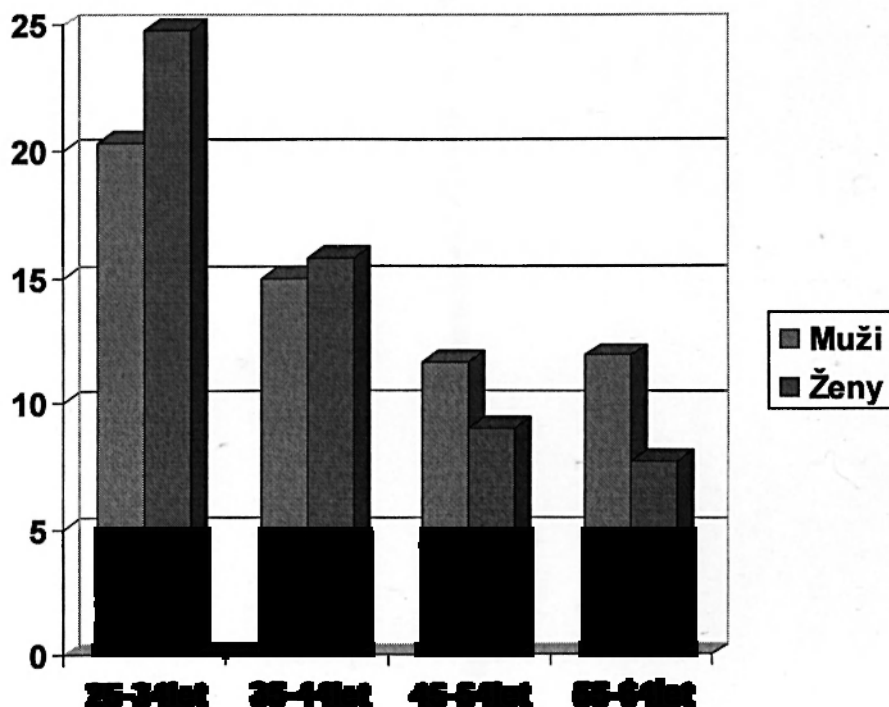
Graf č. 1 – Zastoupení jedinců s maturitou a vyšším vzděláním v populaci (%)⁹

⁹ INSEE (Francouzský statistický úřad) *Diplôme le plus élevé obtenu selon l'âge et le sexe (Nejvyšší dosažené vzdělání podle věku a pohlaví)* [online]. [cit. 2009-02-03]. http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATCCF07235

Graf č. 2 – Vývoj dosaženého vysokoškolského vzdělání podle věku u mužů a u žen (%)¹⁰

¹⁰INSEE (Francouzský statistický úřad) *Diplôme le plus élevés obtenu selon l'âge et le sexe (Nejvyšší dosažené vzdělání podle věku a pohlaví)* [online]. [cit. 2009-02-03]. http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATCCF07235